

μενιστὶ Ἀρδασάδ], ὅπου ἡ μεγάλη μονὴ αὐτῶν, ἐν ἣ ἔδρευε ὁ πρωτεύων ἐν αὐτοῖς Πατριάρχης παρὰ τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν ὄρος Ἀραράτ, κεῖται σήμερον ἐν τῇ Ῥωσικῇ Ἐπικρατείᾳ. Οἱ Ἀρμένιοι, ἀγαθοὶ καὶ πιστοὶ χριστιανοὶ τῆς Ἀσίας, ἀπέχοντες πολὺ ὀλίγον ἀπὸ τὴν Ὀρθοδοξίαν, συμβιβάζονται μετ' ἡμῶν προθυμότερον καὶ ἀσμενέστερον, παρὰ μετὰ τῶν Λατίνων καὶ τῶν Διαμαρτυρομένων, οἵτινες δὲν παύουσιν ἐνοχλοῦντες καὶ αὐτοὺς, ὡς ἡμᾶς, διὰ σκυποῦς, προσηλυτικούς, ὑλικούς, κατὰκτητικούς, ὡς προείπομεν. Ἰσως οἱ Ἀρμένιοι ζητήσωσι ποτὲ τὴν ἑνωσιν αὐτῶν μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων, ὡς συμφέρουσαν αὐτοῖς κατὰ πολλοὺς λόγους. Ἐν τούτῳ σκάνδαλα προσηλυτικὰ μετὰ αὐτῶν καὶ ἡμῶν δὲν ὑπάρχουσι ποτέ. Ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία διὰ πολλῶν μηχανημάτων καὶ μόχθων κατόρθωσε νὰ προσηλυτίσῃ ἕως τῶρα ὑπὲρ τὰς 200000 Ἀρμενίων, ὡς λέγεται. Ἀλλὰ δὲν εἶναι πιθανὸν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κατορθώσῃ τί πλέον, διότι τὸ ἔθνος, αὐτὸ ἐκπαιδευόμενον ὁ σημεῖραι, καταναεὶ θέλιον τὴν θέσιν καὶ τὰ συμφέροντά του, διασῶζον πιστότερον τὴν ἐθνικότητά του.

Οἱ Νεστοριανοὶ εὐάριθμοι ὄντες κατὰ τὴν Ἀσσυρίαν [Διαβερκίρ], χώραν τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας πρὸς νότον τῆς Μεγάλης λεγομένης Ἀρμενίας, ἐνοχλοῦνται κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν Κυρτίων καὶ τῶν προσηλυτιστῶν Λατίνων ἢ Διαμαρτυρομένων.

Ἐκ δὲ τῶν Εὐτυχιανῶν, οἱ μὲν Κόπται, οἱ παλαιὴ τῆς Αἰγύπτου κάτοικοι, σῶζοντες διεφθαρμένην καὶ τὴν παλαιὰν Αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν, ἀριθμοῦνται περίπου εἰς 600,000 ψυχῶν, ὑποκείμενοι ὄντες εἰς τὴν Κυβέρνησιν αὐτοῦ τοῦ τόπου. Οἱ δὲ Ἀβυσσηνοὶ (Χαμπίσοι), οἱ τῶν παλαιῶν Αἰθίοπες, οἱ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων κατακτίσαντες τὴν Αἴγυπτον, εἰσὶ πολλοὶ ἀριθμοί, ὡς 6 ἢ 7 ἑκατομύρια κατὰ τινας, σῶζοντες ἐκ παλαιοῦ καὶ τὴν περιτομήν. Διὰ τὴν παλαιὰν μετ' ἡμῶν πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν σχέσιν τὰ ἔθνη ταῦτα, μόνον σχεδὸν χριστιανικὰ ἐν τῇ Ἀφρικῇ, διέκκενται φιλικότερον πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους, παρὰ πρὸς τοὺς Λατίνους καὶ τοὺς Διαμαρτυρομένους, οἵτινες, ἐπισκεπτόμενοι αὐτὰ, σκανδολίζουσι πολλάκις ἐνεκα προσηλυτισμοῦ. Οἱ Κόπται καὶ οἱ Ἀβυσσηνοὶ χριστιανοὶ, ἐπισκεπτόμενοι τὸ ὄρος Σινὰ καὶ τὸν τάφον τοῦ Χριστοῦ, κατεχόμενα ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, προσφέρονται, ὡς λέγεται, πρὸς αὐτοὺς πολὺ εὐνοϊκῶς, ἀποδεικνύοντες εἰς τὰς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ὄχι πρὸς τὴν Ῥώμην, ἢ ἄλλας ἐκκλητίας.

Οὕτως ἔχων περίπου ὁ Χριστιανισμὸς, περιλαμβανεὶ σχεδὸν 300 ἑκατομύρια ψυχῶν, τουτέστιν ὑπὲρ τὸ τρίτον τοῦ ὅλου γένους τῶν ἀνθρώπων, συμποσομένου κατὰ τὰς πιθανότερας εἰκασίας εἰς 800 ἑκατομύρια. Εἶναι δὲ πρὸς τὸν Μωαμεθανισμόν ὡς 3 πρὸς 1. Πρὸς τοῦτοισι ὁ Χριστιανισμὸς κατέχει μέρος πολὺ καὶ φύσει ὀχυρὸν τοῦ παλαιοῦ κόσμου καὶ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Νοτασίαν καὶ πολλὰς ὠκεανικὰς νήσους, μεγάλας καὶ μικράς, ἔχων καὶ τὴν σοφίαν, τὰς τέχνας, τὸν πλοῦτον, τὴν θαλασσοκρατίαν καὶ ὑψη-

λούς πολλοὺς ἐκπασῶν τῶν ἄλλων θρησκειῶν. Ὁ Χριστιανισμὸς προβαίνει κατ' ὀλίγον ὁσημέραι ὁ μὲν Ὁρθόδοξος εἰς τοὺς ἀλλοθρήσκους ἢ αἰρετικούς, τῆς Ῥωσικῆς ἐπικρατείας ὑπηκόους καὶ εἰς τὰ βορρεια τῆς Κίνας, τῆς Ταρταρίας καὶ εἰς τοὺς τόπους τοὺς ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας κατεχομένους ἐν τῇ Ἀμερικῇ ὁ δὲ Λατινικὸς κατὰ τὴν μεσημβρινὴν Κίναν καὶ τὴν Ἀλγερίαν, ὡς λέγεται, καὶ εἶπου ἀλλαχοῦ, ζημιούμενος ὁμως κατ' ἐκαστὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὁ δὲ Λατινικὸς ἐν ταῖς ὠκεανικαῖς νήσοις καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ, κατεχομένη ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, (τῆς ὁποίας κατέχουσιν οἱ Ἀγγλοι, καλῶς ὀχυρωμένην, τὴν ἄκραν Ἀδέννην), σήμερον δὲ ἐν Ῥώμῃ καὶ τῇ λοιπῇ Ἰταλίᾳ, ὡς ἄδεται, καὶ εἶπου ἀλλαχοῦ.

Σημειωτέον ἐν τέλει, ὅτι κατὰ τὰ φαινόμενα, ἐν τῇ Ἀσίᾳ, τῇ μεγίστῃ τῶν τῆς οἰκουμένης ἡπείρων, ἐπικρατήσουσιν ἐν τῷ μέλλοντι πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων θρησκειῶν ὁ Χριστιανισμὸς ὁ Ὀρθόδοξος καὶ ὁ Μωαμεθανισμὸς, καὶ ἐπομένως ἀποδοῦνται μάταιαι αἱ τοῦ Λατινισμοῦ καὶ τοῦ Λαουθρανισμοῦ προσηλυτικαὶ ἀπὸ τῆς πειραι κατὰ τὴν ἡπειρον ταύτην καὶ μάλιστα τοὺς τόπους, ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ Ὀρθοδοξία. Πρὸς τὴν λοιπὴν σκανδαλίζετε τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ὡς σοφώτατοι καὶ φιланθρωπότατοι ψευδοκλήρυκες τῆς Δύσεως; Τὶ καλὸν κατορθύνετε εἰς τὸν κόσμον, εἰὰν χωρίζετε τοὺς ὁμογενεῖς καὶ συμπολίτας εἰς δύο μερίδας θρησκευτικὰς καὶ διδάσκετε καὶ ἀναγκάζετε αὐτοὺς νὰ μισῶσιν ἀλλήλους, ὡς ἐπραξάτε ἐν Σύρῳ, ἐν Τήνῳ, ἐν Χίῳ, ἐν Σμύρῳ, ἐν Συρίᾳ καὶ ὅπου ἀλλαχοῦ; Τὶ κερδαίνει ἐντεῦθεν ἡ ἐκκλησία σας, ἢ ὁ χριστιανισμὸς ἐν γένει; Δὲν εἶναι σοφώτερον, ἐντιμότερον νὰ ἡσυχάζετε, ὡς ἡμεῖς;

Ταῦτα ἐν συνόψει δεικνύμεν κατὰ τὸ παρὸν πρὸς τοὺς πιστοὺς τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας καὶ τῆς καθολικῆς Ὀρθοδόξου ἐκκλησίας κατὰ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἀσεβείας καὶ τῶν προσηλυτικῶν τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης ἐνοχλήσεων ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

ΔΕΙΝΑΓΟΡΑΣ.

Ὁ ΑΛΗΘΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΩΝ.

Εἰς τὰ μεγάλα τῶν ἐθνῶν ἠθικὰ, ἢ πολιτικὰ πρὸς τὸ καλὸν κοινήματα, τρία εἶδη ἀνθρώπων ἀναφαίνονται ἐνεργά. Οἱ πρῶτοι, πολλὰ ὀλίγοι τὴν ἀριθμὸν, ἀφιερώνουσιν ὅλας τῆς ψυχῆς αὐτῶν καὶ τοῦ σώματος τὰς δυνάμεις εἰς τὴν πρὸς τὰ καλὰ μεταβολὴν τοῦ ἔθνους. Αἱ δυνάμεις αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης εἶναι μικραὶ, ἐπειδὴ εἶναι καὶ αὐτοὶ μέλη ἀδυνατοῦ μερίδος. Ἀλλὰ μεταχειρίζονται τὰς δυνάμεις αὐτῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πατρίδος των.

Τοὺς δευτέρους ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν δὲν ἀρέσκει παντάπασιν, διότι ἀπὸ μόνῃν τὴν παλαιὰν κατάστασιν τοῦ ἔθνους ἐτρέφοντο, καὶ ἀπὸ αὐτὴν μόνῃν ἐδοξάζοντο. Ἐντεῦθεν αἱ θυρυβάδες κατὰ τῆς φιλοσοφίας κραυγαί, καὶ

καὶ ἀναίσχυτοι διωγμοὶ κατὰ τῶν ὀλίγων αὐτῆς ὅπα-
δων, καὶ τῆς κοινῆς τοῦ Γένους παιδείας συνεργῶν.

Τὼς τρίτους, οὔτε τοῦ Γένους ἡ παιδεία, οὔτε οἱ συν-
εργῶντες εἰς αὐτὴν εἶναι δυνατόν ν' ἀρέσωσιν. Εἶναι
ὅμως πανουργότεροι παρὰ τοὺς δευτέρους, εὐρισκόμενοι
μεταξὺ δύο κακῶν, τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἀληθῶς φιλο-
σοφῆν, καὶ τῆς ἀπελπισίας τοῦ τρέφεσθαι ἀπὸ τὴν ἀ-
παιδευσίαν, ἐπίνουσι νὰ κάμωσι πραγματοῖαν τὴν παι-
δείαν τοῦ Γένους. Ἀποστατοῦσι λοιπὸν εἰς τὸ φαινόμε-
νον ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των ἐχθρούς τῆς φιλοσοφίας, ἀπὸ
τὴν σχέσιν των ὅποιον οὔτε τροφή οὔτε τιμὴ ἐλπίζεται,
καὶ γίνονται τῶν ἀληθινῶν φίλων τῆς σοφίας ψευδᾶ
δῆλοισι.

Εἰς ἔθνος, τὸ ὅποιον ἀρχίζει νὰ φωτίζεται, ἡ διά-
κρισις τῶν τοιούτων εἶναι τόσον δύσκολος, ὅσον καὶ εἰς
αὐτὰ τὰ ἐκ πολλοῦ φωτισμένα ἔθνη εὐδοκιοῦν πολλά-
κις, ἂν καὶ πρὸς πολλὰ μικρὸν χρόνον διάστημα, πλέον
οἱ πραγματεύεται παρὰ τοὺς ἀληθινούς ἐργάτας τῆς παι-
δείας.

Εἶναι παλαιὰ, ὅχι σημερινή, ἡ δυσκολία τῆς διακρί-
σεως τοῦ σοφιστοῦ ἀπὸ τοῦ ἀληθῆ φίλου τῆς σοφίας. Δύ-
σκολα γνωρίζεται ὁ σοφιστὴς διὰ τὸ περικαλύπτον παν-
τοῦθεν αὐτὸν σκότος, δύσκολα καὶ τῆς σοφίας ὁ φίλος,
διὰ τὴν ἀσθένειαν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κοινοῦ λαοῦ πρὸς
τὸ φῶς τῆς φιλοσοφίας.

Ἀλλ' ὅμως εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν πρόδον καὶ ἐκπαί-
δευσιν τοῦ ἔθνους ἡ ποικίλη διάκρισις καὶ εἰς μὲν τὴν
ἐκπαίδευσιν, διότι ὅσην τιμὴν προσφέρει εἰς τοὺς ἀναι-
σχύντους πόρους τῶν Μουσῶν, τοσούτον ἐμποδίζει τὸν
πληθυσμὸν τῶν ἀληθινῶν ἐραστῶν εἰς δὲ τὴν δόξαν, ἐ-
πειδὴ εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ διέλθῃ τὸ ἔθνος, ἐνόστω
δοξάζει τοὺς ἀδόξους, καὶ ὑποφέρει νὰ χειραγωγῇται ἀπὸ
σοφιστὰς.

Τὴν τοιαύτην διάκρισιν νὰ προσενηθῇ ἄλλο δὲν δύ-
ναται παρὰ ὁ πληθυσμὸς τῆς παιδείας. Ὅταν τῶν ἐπι-
στημῶν τὸ φῶς ἐμβάσῃ καὶ εἰς πολλῶν ἀνεπιστημόνων
τὰς κεφαλὰς τὰς ὀρθὰς δόξας, τότε καὶ ὁ κοινὸς λαὸς
ἐκ μύνης τῆς ἀναγνωσεως διακρίνει τοὺς ἀληθινούς προ-
νοητὰς τῆς δόξης αὐτοῦ, ἀπὸ τοὺς περὶ τὸ ἴδιον, ἄλλο
μὴ φροντίζοντας συμφέρον.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν οὔτε λαλεῖ οὔτε γράφει, πα-
ρὰ εἰς ὅσα ὁπωσδήποτε ἔχει εἰδῆσιν τινα, οὐδ' ἐπιχειροῖ
τὰ υπερβαίνοντα πολὺ τὴν δυνάμιν του.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν τότε μόνον γράφει, ὅταν ἐλ-
πίξῃ νὰ ὠφελῇ κοινῶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐξαίρετως
τὴν πατρίδα του. Ἰδίου κέρδους ἀφορμὴ εἶναι αἰσχρὸν
εἰς αὐτὸν καὶ νὰ τὸ νοήσῃ. Τιμῆς ἐλπίς εἶναι συγχω-
ρημένον· ἀλλ' οὕτως, ὥστε νὰ τὴν δέχεται μετ' εὐχαρι-
στίας, προσφερομένην, μᾶλλον ὡς περισσοτέρας ὠφελεί-
ας κέντρον, παρὰ ὡς τῆς προσενηθείσης ἀπὸ τοὺς κό-
πους του πληρωμὴν ὅταν δὲν προσφέρηται, νὰ μὴ τὸν
μέλῃ, μηδὲ πρόφασιν ἀργίας νὰ μεταχειρίζωσι τὴν στέ-
ρησιν τῆς τιμῆς. Εἶναι δοῦλος τῆς πατρίδος, καὶ τὴν
παρ' αὐτῆς τιμῇ, ἔχει λόγῳ χάριτος. Ἄν ἡ πατρίς σιω-
πήσῃ, πάλιν εὐχαριστεῖ, ὅτι καὶ δὲν τὸν ἀτίμασεν.
Ἄν κατὰ δυστυχίαν τὸν ἀτιμάσῃ, λυπεῖται ὅχι τόσον
δι' ἑαυτὸν, ὅσον ὅτι ἡ πατρίς τὸν ἐμποδίζει νὰ τὴν ὠ-
φελῇ περισσώτερον.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν δὲν κολακεύει οὔτε τὴν πα-
τρίδα, οὔτε καχένα τῶν συμπατριωτῶν. Τὰ μὲν κηλὰ

ἐπαινεῖ ἀδύλως· τὰ δὲ κακὰ ρεμφεται μετὰ παρρησίας,
καὶ τοὺς προξένους τῶν κακῶν θεωρεῖ, ὅταν ἀναισχύν-
τως ἐπιμένωσιν εἰς τὸν κατὰ τῆς φιλοσοφίας πόλεμον.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν τιμᾷ τοὺς μετ' αὐτοῦ συνα-
γωνιζομένους τὴν καλὴν τῆς παιδείας τοῦ Γένους ἀγῶνα,
καὶ συντρέχοντας τὸν αὐτὸν εἰς τὰ καλὰ καὶ τίμια δρό-
μον. Ἐὰν ποτὲ νομίσῃ, ὅτι ἐπλανήθησαν, προθυμεῖται
νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν. ἀλλὰ καὶ τότε
ὅχι κατὰ τρόπον καὶ λόγον ἄνευκτον, ἀλλὰ μετ' εὐσχη-
μεσύνης καὶ ἡλικρότητας καὶ ἀνθρωπότητος [*], καὶ ἁ-
πλῶς, ὡς ἐπιθυμεῖ ἀδελφῶς ἀδελφὸν νὰ ἐλευθερώσῃ ἀ-
πὸ τὴν πλάνην.

Ὁ ἀληθῶς φιλοσοφῶν λαλεῖ καὶ γράφει μὲ σκοπὸν,
ὅχι νὰ ἀρέσῃ τὸν ἀπαιδευτὸν ὄχλον, τοῦ ὅποιον τὴν τι-
μὴν στοχάζεται ὡς τιμὴν κακοῦ κριτοῦ, ἀλλὰ νὰ ὠ-
φελῇ τὴν πατρίδα του καὶ ἂν ἡ πατρίς τοῦ κατὰ
δυστυχίαν δὲν ἔγῃ πλὴν ὀλίγους ἢ καὶ μόνον ἓνα πρόσ-
φρον κριτὴν τῶν, προτιμᾷ τούτου τὴν σιωπηλὴν ψῆ-
φον, παρὰ πύλλων ἀνθρωπιστικῶν κρότον, εἰς τὸν ὅποιον
ἡδύνονται τῶν σοφιστῶν τὰ ὦτα.

Ἀλλ' εἶναι τάχα ἱκανὸς ὁ πληθυσμὸς τῆς παιδεί-
ας, νὰ προσενηθῇ τὴν ὀρθὴν περὶ τῶν πραγμάτων κρί-
σιν, καὶ νὰ διακρίνῃ τὸν σοφιστὴν ἀπὸ τὸν ἀληθῆ φίλον
τῆς σοφίας, ὅχι βέβαια, ἐὰν ὁ πληθυσμὸς τῆς παιδείας
δὲν διορθώσῃ ἐνταυτῷ καὶ τὴν παιδικὴν ἀνατροφὴν.
Αἱ ὀρθοὶ δόξαι, ἀρκετὴ σοφία τοῦ κοινοῦ λαοῦ, τότε μό-
νον εἶναι στοθεαί, ὅταν τὰς ἀποκτήσῃ σύνωρα εἰς αὐ-
τὴν τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

ΠΡΙΑΪΝΗΤΟΣ.

Κατὰ τὰ σύνορα τῆς Αὐστριακῆς Σελεσίας πλησίον
τοῦ πολυχίνου Φραυδάλδου, κεῖται τὸ χωρίον Γρεϊφμέ-
βεργον (Greifenberg) ἐπὶ τοῦ κατηφόρου λόφου τινος δα-
σώδους, ὅστις ἐπὶ πολὺ κρύπτει αὐτὸ ἀπὸ τὰ τῶν ὁδοι-
πόρων ὄμματα. Τὸ χωρίον τοῦτο ὑπῆρξεν ἡ πατρίς τοῦ
περιφθίμου ἀνδρός, ὁποῖος ἐπιχειροῦμεν μικρὰν ταύτην βιο-
γραφίαν. Τὰς πεδιάδας τῆς Σελεσίας αἵτινες, ἐκ Νότου
πρὸς Βορρᾶν ἐκτεινόμεναι δι' ἑλαφρῶν καμπυλώσεων συγ-
γένονται μετὰ τῶν ἐπαρχικῶν τῆς Πολωνίας δύναται τις
νὰ εἰπῇ, ὅτι ἡ φύσις ἐξήντηλασεν ὅλους τοὺς θησαυροὺς
τῆς στολίζουσα αὐτῆς. Τσαῦτα εἶναι τὰ ὄψα, τὰ ὁ-
ποῖα πρὸς τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα προσφέ-
ρονται.

Εἰς τὸ Γρεϊφμέβεργον λοιπὸν τοῦτο, εἰς τόσον τοσοῦ-
τον ὑπὸ τῆς φύσεως εὐεργετηθέντα ὡς ἐξ εὐτυχῶς συμ-
πτώσεως, ἐγεννήθη ὁ τῆς Ἱδροθεραπείας εὐρέτης Πριαί-
νητος [Πριένιτο], τὸν ὅποιον δυνάμεθα χωρὶς ὑπερβο-
λῆς νὰ συγκαταριθμώσωμεν μετὰ τῶν εὐεργετῶν τῆς
κοινωνίας, καὶ τοῦ ὁποῖου τὸ εἰδικὸν πνεῦμα κατάρθωσε
ν' ἀναπτύξῃ νέον κλάδον τῆς τοῦ θεραπεύειν τέχνης.

Γεννηθεὶς ὑπὸ χωρικοῦ τινος, μόλις ἔμαθε ν' ἀναγινώ-
σκει καὶ νὰ γράφῃ, καὶ ἴσως εἰς τὴν ἀπαιδευσίαν του
ταύτην χρεωστέῃ τὴν Ἐφεύρεσιν καὶ τὴν φήμην του. Ἀλλ'
ἡ δόξυναι, ἡ ὀρθὴ κρίσις, ὁ ἀφελὴς αὐτοῦ χαρακτήρ καὶ ἡ

[*] Ἡ Παιδεία ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Ἀνθρωπότης.